

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 473/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného obchodnou spoločnosťou JUDr. Rudolf Adamčík, advokátska kancelária, s. r. o., Liptovská 2/A, Bratislava, pre namietané porušenie jeho základného práva na ochranu osobnosti podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 475/2013-308 z 28. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. júna 2017 sa [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“)

č. k. 8 Co 475/2013-308 z 28. októbra 2014 a ktorým by napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa v tom čase účinného § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 119/2009-281 z 13. februára 2013 o zamietnutí návrhu sťažovateľa, ktorým sa proti obchodnej spoločnosti MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r. o., Bratislavská 1/A, Bratislava (ďalej len „odporkyňa“), domáhal *„uloženia povinnosti zverejniť ospravedlnenie a to bezprostredne pred vysielaním programu Paľba v znení špecifikovanom v petite žalobného návrhu a to zverejnením textu umiestneného na minimálne 90 % plochy obrazovky“*, z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa v spore, keďže podľa názoru okresného súdu *„na podanie danej žaloby by bolo aktívne legitimovaným subjektom Bytové družstvo Centrum v Bratislave, pričom však nemožno spájať fyzickú osobu predsedu bytového družstva – navrhovateľa s právnickou osobou Bytovým družstvom Centrum, aj keď v dotknutej relácii odporcu boli odvysielané výstupy s navrhovateľom ako predsedom Bytového družstva Centrum, nakoľko v celom príspevku ako aj napadnutých výrokoch redaktorky odporcu sa hovorilo vždy len o činnostiach právnickej osoby – Bytového družstva Centrum, a preto podľa názoru súdu nemožno spájať dva samostatné subjekty – Bytové družstvo Centrum a navrhovateľa, aj keď v pozícii predsedu tohto Bytového družstva. Z obsahu príspevku odvysielaného v relácii Paľba podľa presvedčenia súdu vyplýva, že ním mohlo byť zasiahnuté do práv právnickej osoby – Bytového družstva Centrum, ale nie do práv navrhovateľa, keďže nie je možné ich identifikovať ako tú istú osobu a to aj napriek postaveniu navrhovateľa v Bytovom družstve Centrum, ako aj tých skutočností, že v danom príspevku bolo uverejnené jeho vyjadrenie.“*.

3. Dovolanie sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 102/2016 zo 16. februára 2017 *odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016), keďže jeho prípustnosť nebolo možné vyvodiť z § 238 OSP, a nezistil ani vady konania podľa § 237 ods. 1 OSP vrátane odňatia možnosti konať pred súdom [písm. f)], ktoré sťažovateľ uplatnil ako dovolací dôvod.*

4. S uvedenými závermi krajského súdu sťažovateľ nesúhlasí a v sťažnosti tvrdí, že «výroky redaktorky zverejnené v Časti relácie obsahovali rôzne tvrdenia faktov a hodnotiace úsudky, ktoré sú aj neoprávnenými zásahmi do práva na ochranu dobrej povesti Žalobcu, predovšetkým a okrem iného:

1. „Pre vydieranie a pochybné vyčíslenie dlhov bytového družstva zostala so synom, jeho družkou a trojmesačným dieťaťom na ulici.“ ...

2. „...a tak si môžeme položiť otázku, či to bola iba nedôslednosť úradníkov, alebo jednoducho spôsob, ako sa pani ■■■ zbaviť.“ ...

3. „... ešte uvidíte ako sa nám družstvo vyhrážalo, neprekvapuje nás to, takto riešia veci bežne...“ ...

4. „... nakoniec prehovoril predseda, poriadne zmätočne, tých 16 tisíc EUR je vraj dlh pani ■■■ na nájomnom z obdobia keď bola vo väzení, a ktorý ešte stále nezaplatila...“ ...

5. „... keď ale zistil, že nemôže penalizovať dlh, ktorý neexistuje, prišiel s novou verziou, družstvo chce od pani ■■■ to, čo jej pôvodne v súdnom spore odpustilo a samozrejme s poplatkom z omeškania.“ ...

6. „... no a keď ste ho odpustili teraz ho znovu chcete ...“ ...

7. „...a tak bytové družstvo pokojne a bez hanby vydiera...“ ...

8. „ Vydieranie zastrašovanie ... zdá sa bežné nástroje ľudí z vedenia bytového družstva...“ ...

9. „... ja to skončím ...“, „... štyri roky sa snažím dať to do poriadku, nedajú mi šancu a ja to už psychicky nezvládnem...“ ...

Týmito nepravdivými, pravdu skresľujúcimi a hrubo difamujúcimi výroky, a celkovo „ladeným“ kontextom Časti relácie, spracovaním jej strihu, žalovaná veľmi emotívnym pôsobením na diváka poškodila česť, vážnosť a dôstojnosť žalobcu v spoločnosti, pričom následky pociťoval žalobca aj v súkromnej sfére...

Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že vysielanie Časti relácie Paľba v televízii Markíza, ktorá je dlhodobo najsledovanejšou televíziou na Slovensku (notorietta), spôsobilo vo vzťahu k osobe žalobcu značné negatívne následky, spočívajúce v znížení jeho cti, vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti a to tak sfére profesionálnej, spoločenskej ako ja v jeho súkromí.».

5. Sťažovateľ krajskému súdu vytýka, že „sa len plne stotožnil so zisteniami a právnym posúdením veci zo strany prvostupňového súdu a takisto poukázal na legitimitu obsahu Časti vysielania, avšak nepodrobil, napriek odvolaciemu dôvodu uvedenému v odvolaní žalobcu/sťažovateľa (nesprávne právne posúdenie veci a nesprávne zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania), vec skúmaniu proporcionality medzi právami na ochranu osobnosti a právom na slobodu prejavu, aplikovaním testu proporcionality. Taký postup je zrejme arbitrárnym a činí rozsudok nepreskúmateľným“, porušujúcim jeho v záhlaví označené základné práva a slobody.

II.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

7. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k splneniu procesných podmienok prípustnosti sťažnosti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu vychádzal v zmysle rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika (sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54) z právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné, a preto dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde považoval v jeho prípade za zachovanú.

8. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

9. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

10. V rámci predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd so zreteľom na sťažovateľom uplatnenú argumentáciu (bod 5) dospel k názoru, že nie je opodstatnená.

11. „Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia.

Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide.“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 192/2004).

12. Podľa rozsudku najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2 Cdo 205/2009 z 29. júna 2010 „Aktívnou vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu – žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. To, že sa súd výslovne k vecnej legitímácii nevyсловí, neznamená, že sa ňou v konaní nezaoberal.“

13. Aj krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku konštatoval, že „súd prvého stupňa vykonal v prejednávanej veci dokazovanie v rozsahu potrebnom na posúdenie vecnej (hmotnoprávnej) legitímácie navrhovateľa, na základe

výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správne právnemu záveru, že navrhovateľ nemá aktívnu legitimáciu z hľadiska nárokov, ktorých sa v konaní domáha z dôvodu neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv a svoje dôvody vedúce k zamietnutiu návrhu, aj v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodnil“. Zdôraznil, že „k neoprávnenému zásahu do dobrej povesti právnickej osoby môže dôjsť nielen zásahom do práv samotnej právnickej osoby ako celku, ale aj zásahmi, ktoré sa dotýkajú jej jednotlivých predstaviteľov, respektíve zamestnancov. Pokiaľ teda existuje vzájomná prepojenosť/väzba medzi jednotlivými fyzickými osobami tvoriacimi právnickú osobu a jej dobrou povestou, môže útok na konkrétneho predstaviteľa právnickej osoby poškodiť dobrú povesť právnickej osoby a rovnako môže útok na dobrú povesť právnickej osoby mať negatívny vplyv na samotné fyzické osoby; vždy však bude záležať na konkrétnom zásahu, jeho obsahu, forme, okolnostiach prípadu.“. V danom prípade odporkyňa poukázala na to, že «pred Okresným súdom Bratislava IV prebieha konanie o ochranu dobrého mena a povesti, v ktorom ako navrhovateľ vystupuje Bytové družstvo „Centrum“ v Bratislave, zastúpené navrhovateľom ako jeho štatutárnym zástupcom, v ktorom si táto právnická osoba uplatňuje morálnu satisfakciu a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 100.000,- eur», čo sťažovateľ nepoprel. Krajský súd preto dospel k záveru, že «v preskúmvanej veci postupoval súd prvého stupňa správne... Je zrejme, že snahou reportáže bolo spracovať tému týkajúcu sa zaradenia ženy z výkonu trestu (p. █████) do reálneho života a v tejto súvislosti poukazať aj na riešenie jej bytovej otázky v nadväznosti na ukončenie jej nájomného vzťahu s Bytovým družstvom „Centrum“ v Bratislave... Reportáž reagovala na postoj a postup bytového družstva ako vlastníka bytu, ktorý bol pôvodne daný do nájmu pani V. Navrhovateľ vystupoval v príspevku ako štatutárny zástupca bytového družstva – predseda predstavenstva právnickej osoby, ktorej činnosti a konania sa reportáž dotýkala, navrhovateľ sa vyjadroval v mene tejto právnickej osoby, v sporných pasážach príspevku nebol označený svojím menom, tvrdenia o vydieraní a zastrašovaní sa týkali bytového družstva, resp. jeho vedenia, a pokiaľ sa k problematike vyjadroval, prezentoval názory a postoje bytového družstva ako jeho zástupca, a teda išlo priamo o vyjadrenia právnickej osoby, na riadení činnosti ktorej sa – ako predseda predstavenstva podieľa a znáša s výkonom tejto funkcie aj s tým spojenú zodpovednosť. S poukazom na legitímny zámer reportáže, a to upriamiť pozornosť divákov (verejnosti) na problémy spojené s návratom

osoby z výkonu trestu do reálneho života a skutočnosť, že navrhovateľ, vystupujúci ako relevantný zástupca dotknutej právnickej osoby (bytového družstva), nebol v reportáži priamo a ani nepriamo označený ako osoba podieľajúca sa na nezákonnej činnosti bytového družstva, možno v kontexte celého obsahu príspevku vyvodiť záver, že navrhovateľovi svedčí právo domáhať sa ochrany len v mene právnickej osoby ako jej štatutárny zástupca tak, ako aj v spornom príspevku vystupoval, a to titulom svojej zodpovednosti za činnosť právnickej osoby, ako jej najvyšší riadiaci pracovník.».

14. Ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa nepovažuje právne závery napadnutého rozsudku krajského súdu za nepreskúmateľné alebo arbitrárne, keďže z neho (v spojení s rozsudkom okresného súdu) vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie, pokiaľ ide o posúdenie aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa v spore ako jednej z procesných podmienok konania, ktorú sú všeobecné súdy povinné skúmať ešte predtým, ako pristúpia k meritórnemu prejednaniu konkrétnej žaloby, resp. opodstatnenosti v nej uplatňovaných nárokov. Keďže sťažovateľ, na podnet ktorého začalo konanie, nepreukázal, že je nositeľom hmotnoprávnych oprávnení v právnom vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok, nebolo potrebné zo strany všeobecných súdov pristúpiť ani k vykonaniu testu proporcionality, ktorý by ne/preukázal, že výroky obsiahnuté v reportáži odvysielanej odporkyňou boli spôsobilé zasiahnuť do jeho základného práva (ako fyzickej osoby) na ochranu osobnosti podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy.

15. Preskúmaním napadnutého rozsudku ústavný súd zistil, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné zákonné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne súladným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Krajský súd primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľom vznesené odvolacie námietky (týkajúce sa opodstatnenosti žalobou uplatneného nároku), na prerokovaný prípad aplikoval relevantné hmotnoprávne a procesnoprávne ustanovenia v tom čase účinných všeobecne záväzných právnych predpisov a svoje rozhodnutie o potvrdení rozsudku okresného súdu presvedčivo a náležite odôvodnil.

16. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

17. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názormi krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

18. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na ochranu osobnosti podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy ani základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto jeho sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2017